

TÜRKİYE'DE İNŞAAT MÜHENDİSLERİ GERÇEĞİ: İŞ, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK RAPORU YAYIMLANDI / 6 Mayıs 2021

Odamız tarafından hazırlanan Türkiye'de İnşaat Mühendisleri Gerçeği: İş, İstihdam ve İşsizlik raporu 6 Mayıs 2021 tarihinde yayınlandı.

Rapor, Türkiye'de İnşaat Mühendisleri Odası'na kayıtlı mühendislere anket uygulanarak hazırlanmıştır. Anket soruları beş ana

kategori altında toplanarak hazırlanan raporda demografik bilgiler, gelir, geçim ve borçlanma, çalışma yaşamı deneyimi, çalışma koşulları ve geleceğe yönelik beklentilerle ilgili sorular olarak belirlenmiştir.

Anket formu, TMMOB'nin ve İMO'nun araştırma birikimi ve araştırmanın özgünlüğü dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu araştırmanın örneklemini İnşaat Mühendisleri Odası'nın 135 bin üye sayısı dikkate alınarak 99 güven düzeyi ve ± 2 hata payıyla 4036 kişi olarak belirlenmiş, 4100 anket uygulanmış, bunlardan belirlenen tabakalara uygun olarak seçilen 4047'si güven düzeyini ve hata payını bozmayacak şekilde analiz edilmiştir.

Raporun tamamına erişmek için:
<https://t.ly/kBuW>

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun, 'Türkiye'de İnşaat Mühendisleri Gerçeği: İş, İstihdam ve İşsizlik' raporu hakkında yaptığı basın açıklama aşağıdadır.

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ İŞSİZ VE GÜVENCESİZSE YAPI GÜVENLİĞİMİZ DE TEHDİT ALTINDADIR!

İnşaat mühendisliği mesleği, güvenli ve sürdürülebilir yapılaşma açısından önemi ve gerekliliği tartışılmaz bir meslek alanıdır. Yapı üretiminin, insanların can ve mal güvenliği açısından en kritik üretim faaliyetlerinden biri olduğu dikkate alınırsa bu üretimin doğru bir şekilde planlanması, gerçekleştirilmesi ve denetlenmesi açısından inşaat mühendisleri hayati bir rol oynamaktadırlar.

Bu kadar önemli bir üretimin temel unsuru olan inşaat mühendisleri, tarihimizde görülmemiş bir işsizlikle karşı karşıyadır. İnşaat mühendisleri yalnızca işsizlikle değil, haklarının gasp edilmesi ve mesleki itibarını zedeleyen uygulamalarla da boğuşmaktadırlar.

İşsizlik sadece işsiz kalan meslektaşlarımızı etkilemiyor. İşsizlik, mesleğimizin her alanında emeği ile geçinen meslektaşlarımızın düşük ücretlerle çalıştırılmasına ve hak kaybına uğramasına vesile olmaktadır. Özellikle genç mühendislerin çok düşük ücretlerle imzalarının istismar edilmesine de sebebiyet vermektedir.

Serbest piyasa kuralları gereği sermaye kesimleri lehine maliyetleri düşürme politikaları, mühendislik hizmetlerinin fiilen ortadan kaldırılmasına veya niteliğinin düşürülmesine neden olmaktadır. Siyasal

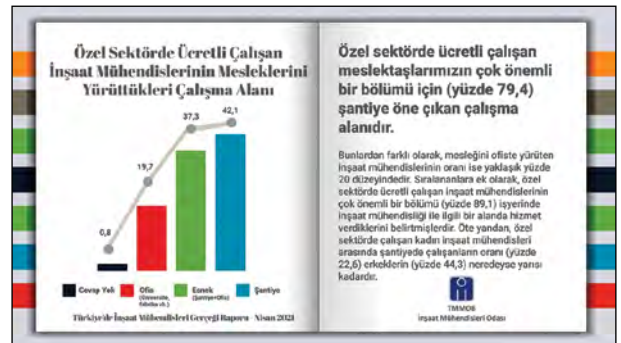
iktidar aldığı/almadığı önlemlerle bu duruma ya seyirci kalmakta ya da çıkar grupları yanında saf tutmaktadır. Aşağıda bahsedilen işsizlik oranlarına rağmen ülkemizdeki mühendislik hizmeti açığı bunun en somut göstergesidir.

Mühendislik hizmetlerindeki açık her doğa olayında topluma bedel ödettirmektedir. Verilmeyen her mühendislik hizmeti güvenlik açığı, iş cinayeti, enerji kaybı, maliyet artışı, olarak karşımıza çıkmaktadır. Oysa ki, kamu yararını gözetken bir anlayış değişikliği ve basit önlemlerle kağıt üzerinde veriliyormuş gibi görünen mühendislik hizmetlerinin gerçekten yapılmasını sağlamak ve bu sayede işsizliği ortadan kaldırmak mümkündür. Bu hizmetlerin kağıt üzerinden gerçeğe dönüşmesi, topraklarının neredeyse tamamı deprem gibi afet riskleri taşıyan ülkemizin can ve mal güvenliği açısından da son derece önemlidir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak meslektaşlarımızın içinde bulunduğu durumu açıklıkla gözler önüne sermek üzere hazırladığımız "Türkiye'de İnşaat Mühendisleri Gerçeği: İş, İstihdam ve İşsizlik" raporunu kamuoyunun ilgisine sunuyoruz.

Hazırlanan raporda öne çıkan bazı can alıcı noktaları paylaşmak isteriz:

- Her on inşaat mühendisinden üçü işsizdir (yüzde 28,2). Bu oran kadın mühendisler ve genç mühendisler arasında çok daha vahim boyutlardadır. Kadın inşaat mühendislerinin yüzde 47,1'i, 35 yaş altındaki inşaat mühendislerinin 48,3'ü işsizdir. Kısacası iki genç inşaat mühendisinden biri ve iki kadın mühendisten biri işsizdir.
- Her iki inşaat mühendisinden biri (yüzde 47,8) 4.200,00 TL'nin altında ücret almaktadır. Daha da kötüsü çalışanların yüzde 27,5'i ise asgari ücretin altında bir ücretle çalışmaktadır.
- Mühendislerin büyük çoğunluğu borçlanmak zorunda kalmaktadır (yüzde 58,9). Her iki mühendisten biri kredi kullanıcısıdır (yüzde 51,7).
- Kamu kurumlarında istihdam mühendisler açısından neredeyse ortadan kaldırılmıştır. Çalışan

on mühendisten yalnızca ikisi (yüzde 18,8) kamuda çalışmaktadır.

- Özel sektörde ücretli çalışan her on mühendisten ikisi (yüzde 19,5) ek iş yapmak zorunda kalmaktadır.

• Covid-19 pandemisinin yarattığı ekonomik sorunlar da yine inşaat mühendisleri üzerinde etkisini göstermiştir. Özel sektörde çalışan mühendislerin, yüzde 37'si pandemide hak kaybı yaşamıştır. Bunlardan yüzde 33,2'si ücretsiz izne çıkarılmış, yüzde 26,6'sı ücretlerde düşüş yaşamış ve yüzde 19,6'sı ise işten çıkarılmıştır.

• Mühendislerin yüzde 79,2'si gelecek için kaygılıdır. Gelecek kaygısı kadın ve genç mühendislerde daha yüksektir.

• Mühendisler yurt dışına gitmek istemektedirler (yüzde 65,4). 35 yaş altı mühendislerde ise bu oran yüzde 82,3'dür.

• Kendi işyerinde faaliyet gösteren inşaat mühendislerinin yüzde 88'inin iş hacmi azalmıştır.

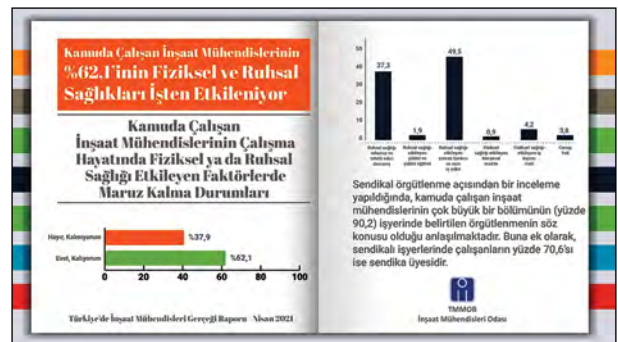
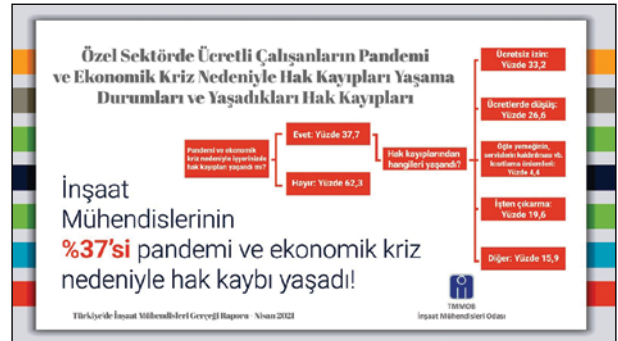
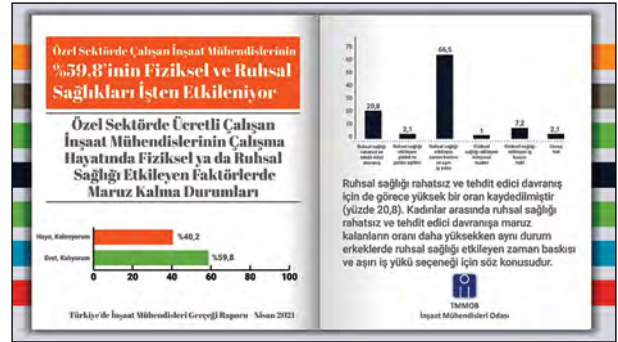
Bu karamsar tabloyu değiştirmek imkansız değildir. Siyasi iradenin ve ilgili idarelerin yapacağı düzenleme ve uygulamalarla hem kamu yararına hem de meslektaşlarımızın yaşadığı sorunlara çözüm üretmek mümkündür.

• Resmi rakamlar dikkate alındığında, inşaat mühendisi işsizliğine tezat olacak şekilde inşaat mühendisi ihtiyacı olduğu görülmektedir. Ruhsat verilen yapıların sayısına ve mevzuat gereği bu yapıların projelendirilmesinden, inşasına, denetimine kadar görevlendirilmesi gereken mühendis ihtiyacına baktığımızda bırakalım ihtiyaç fazlasını, büyük oranda hizmet açığı olduğu görülecektir. Mevcut mevzuatın uygulanmasıyla bile büyük oranda mühendis istihdamı sağlanabilecektir.

• İnşaat mühendisliği ara eleman statüsüne indirilemez. Projelendirmeden yapı üretimine ve denetimine kadar süreçlerin öznesi inşaat mühendisleridir. Enerji yatırımlarından, ulaştırma yatırımlarına, altyapıdan projelendirmeye, iş güvenliğine kadar birçok alanda nitelikli bir üretimin sağlanması için inşaat mühendisleri mesleki donanımlarının gereğine uygun bir biçimde istihdam edilmelidir.

• Yapı denetim kuruluşlarında ve laboratuvarlarda çalışan/çalışması gereken personelin varlığını, faaliyetlerini daha sıkı denetleyecek mekanizmalar kurulmalı, bu personelin kamu hizmeti yaptığı gerçeğinden yola çıkarak kamu görevlisi olarak hakları ve ücretleri güvenceye alınmalı, bağımsızlıkları ve güvenlikleri sağlanmalıdır.

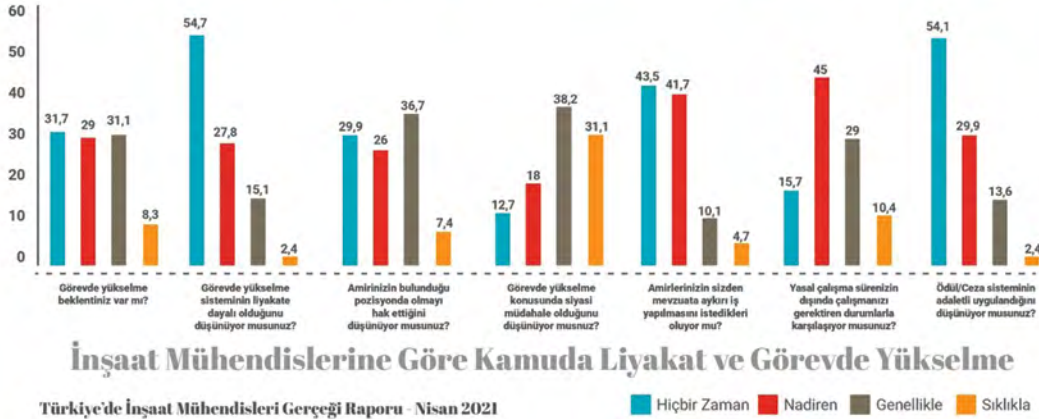
• İstisnai durumlar dışında, her şantiye şefi

sadece bir şantiyede tam zamanlı olarak görevlendirilmeli, şantiye şefliğinin üstlenilmesinde; yapım işinin konusunun, niteliğinin, büyüklüğünün ve ilgili imalatların oranı dikkate alınmalı, keyfi uygulamaların sonlandırılması için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

Kamuda Çalışan İnşaat Mühendislerinin

%54'ü Görevde Yükselme Sisteminin Liyakate Dayalı Olmadığını, %69,3'ü de Siyasi Müdahale Olduğunu Düşünüyor!

- Kamu kurumlarında, yatırımcı kuruluşlarda, belediyelerde kadro açıkları ivedilikle doldurulmalı, kamu kurumlarında zaafa uğratılan mühendislik-kontrollük hizmetleri yeniden tesis edilmeli, personel alımlarında yandaşlığa son verilerek liyakate önem verilmeli, sözlü sınav kaldırılmalıdır.

- Depreme hazırlık, zorunlu bir kamu görevi ve hizmetidir. Bu çerçevede yerel yönetimler dahilinde bina, altyapı izleme ve inceleme birimleri oluşturulmalı, gerek envanter çalışmaları, gerekse iskan sonrası periyodik denetimleri yapılmalı, bu işler için mühendis ve mimar istihdamı sağlanmalıdır.

- Kamu ihalelerindeki anahtar teknik personel sayısı artırılmalı işin gerekliliğine göre gerçekçi bir düzeye çıkarılmalıdır. Bu personelin çalıştırılıp çalıştırılmadığının kontrolüne önem verilmelidir.

- Ruhsata tabi işlerde faaliyet gösteren müteahhitlik firmaları için, yaptıkları işlerle uyumlu bir oranda mühendis-mimar ve yardımcı teknik eleman istihdamı zorunlu hale getirilmelidir.

- Ülkemizdeki uluslararası projelerde veya yurt dışında hizmet veren müteahhitlik, müşavirlik veya özel hizmet firmalarının Türk vatandaşı mühendis ve mimarları istihdam etmeleri, teşvik veya cezai yöntemlerle tesis edilmelidir.

TÜRKİYE'DE İNŞAAT MÜHENDİSLERİ GERÇEĞİ: İŞ, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK RAPORU ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Resmi rakamlar dikkate alındığında, inşaat mühendisi işsizliğine tezat oluşturacak şekilde inşaat mühendisi ihtiyacı olduğu görülmektedir. Mevcut mevzuatın uygulanmasıyla bile büyük oranda mühendis istihdamı sağlanacaktır.

- Ruhsat verilen yapıların sayısına ve mevzuat gereği bu yapıların projelendirilmesinden, inşasına, denetimine kadar görevlendirilmesi gereken mühendis ihtiyacına baktığımızda bırakalım ihtiyacın azalmış olmasını aksine ülkemizde inşaat mühendisine ihtiyaç duyulduğu görülecektir.

- İnşaat mühendislerinin büyük çoğunluğu TMMOB'nin belirlediği mühendislik asgari ücretinin hatta asgari ücretin altında çalışmak zorunda bırakılmıştır.

- Tek taraflı feshedilen SGK protokolünün tekrar hayata geçirilmesi ile ücretli çalışan inşaat mühendislerinin hak ettikleri taban ücretler üzerinden ücret almaları sağlanacak ve hak kayıpları denetlenmiş olacaktır.

- İnşaat mühendisliği ara eleman statüsüne indirilemez. Projelendirmeden yapı üretimine ve denetimine kadar süreçlerin öznesi inşaat mühendisleridir.

• Enerji yatırımlarından, ulaştırma yatırımlarına, altyapıdan projelendirmeye, iş güvenliğine kadar birçok alanda nitelikli bir üretimin sağlanması için inşaat mühendisleri mesleki donanımlarının gereğine uygun bir biçimde istihdam edilmelidir.

• Yapı denetim kuruluşlarında ve laboratuvarlarda çalışan/çalışması gereken personelin varlığını, faaliyetlerini daha sıkı denetleyecek mekanizmalar kurulmalı, bu personelin kamu hizmeti yaptığı gerçeğinden yola çıkarak kamu görevlisi olarak hakları ve ücretleri güvenceye alınmalı, bağımsızlıkları ve güvenlikleri sağlanmalıdır.

• İstisnai durumlar dışında, her şantiye şefi sadece bir şantiyede tam zamanlı olarak görevlendirilmeli, şantiye şefliğinin üstlenilmesinde; yapım işinin konusunun, niteliğinin, büyüklüğünün ve ilgili imalatların oranı dikkate alınmalı, keyfi uygulamaların sonlandırılması için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

• Kamu kurumlarında, yatırımcı kuruluşlarda, belediyelerde kadro açıkları ivedilikle doldurulmalı, kamu kurumlarında zaafa uğratılan mühendislik kontrollük hizmetleri yeniden tesis edilmeli, personel alımlarında yandaşlığa son verilerek liyakate önem verilmeli, sözlü sınav kaldırılmalıdır.

• Depreme hazırlık, zorunlu bir kamu görevi ve hizmetidir. Bu çerçevede yerel yönetimler

dahilinde bina, altyapı izleme ve inceleme birimleri oluşturulmalı, gerek envanter çalışmaları, gerekse iskan sonrası periyodik denetimleri yapılmalı, bu işler için mühendis ve mimar istihdamı sağlanmalıdır.

• Kamu ihalelerindeki anahtar teknik personel sayısı artırılmalı işin gerekliliğine göre gerçekçi bir düzeye çıkarılmalıdır. Bu personelin çalıştırılıp çalıştırılmadığının kontrolüne önem verilmelidir.

• Ruhsata tabi işlerde faaliyet gösteren müteahhitlik firmaları için, yaptıkları işlerle uyumlu bir oranda mühendis-mimar ve yardımcı teknik eleman istihdamı zorunlu hale getirilmelidir.

• Ülkemizdeki uluslararası projelerde veya yurt dışında hizmet veren müteahhitlik, müşavirlik veya özel hizmet firmalarının Türk vatandaşı mühendis ve mimarları tercih etmeleri, teşvik veya cezai yöntemlerle tesis edilmelidir.

Unutulmamalıdır ki:

İnşaat mühendisliği mesleği, güvenli ve sürdürülebilir yapılaşma açısından önemi ve gerekliliği tartışılmaz bir meslek alanıdır. Yapı üretiminin, insanların can ve mal güvenliği açısından en kritik üretim faaliyetlerinden biri olduğu dikkate alınırsa bu üretimin doğru bir şekilde planlanması, gerçekleştirilmesi ve denetlenmesi açısından İNŞAAT MÜHENDİSLERİ hayati bir rol oynamaktadır.

TMH 504. SAYI YAYINLANDI

Türkiye Mühendislik Haberleri 504. Sayısı "Türkiye'de İnşaat Mühendisleri Gerçeği: İş, İstihdam ve İşsizlik" kapak konusu ile yayınlandı. Dergide Şube Yönetim Kurulu yedek üyelerimiz Özer OR ve Emek YILMAZ'ın, Kamu İhalesi Süreçlerinin İktidara Yakın Şirketler Lehine Yozlaştırılması: "Kayırma Ekonomisi" ve "Salgın Hayatlar" başlığındaki yazıları yer alıyor. Derginin tamamı için linke tıklayınız: https://www.imo.org.tr/resimler/dosya_ekler/a0b15413b8a95da_ek.pdf?dergi=1566

